

Ставите се на тренутак у положај неког ко је, рецимо, доживео контузију током НАТО бомбардовања и ко се после десет година буди из коме протеклог викенда и гледа вести у којима Милутин Мркоњић о градитељским плановима и подвизима подноси рапорт омиљеном председнику, Ивица Дачић изјављује како СПС никада неће дозволити нарушавање територијалног интегритета земље, а Војислав Коштуница из дубоке опозиције издаје своја принципијелна саопштења.

Хоћу рећи, све се променило – а да се скоро ништа променило није. Као и обрнуто.

Но, ових дана забележена су и два догађаја који пре десет година ипак нису били замисливи: Косово је примљено у Међународни монетерни фонд, а амерички потпредседник Бајден, овдашњој јавности одраније познат по мноштву оштрих и увредљивих изјава на рачун Срба и про-албанском ангажману, долази у радну и пријатељску посету Београду.

У односу на те две вести којима – поготово кад се ставе једна крај друге – практично и не треба никакав коментар, недовољно запажено је прошла она да амбасадор САД Камерон Мантер одлази из Србије пре истека мандата. Након што је доделио још једне годишње награде НУНС-а за истраживачко новинарство и након што дочека и испрати потпредседника Бајдена, амбасадор ће дати још пар опроштајних интервјуа, одсвирати последњи цез и одлетети у Багдад на нову дужност. Из Београда за Багдад! Која сличност и која симболика?!

Поводом Мантеровог одласка остаје извесна дилема која је можда од већег значаја за нашу будућу судбину него за његову даљу каријеру – одлази ли он превремено због процене да је овде „задатак обављен“, с обзиром да је Београд релативно добро поднео проглашење независности Косова, прихватио ЕУЛЕКС мисију и најзад добио про-западну, демократску владу? Значи ли његов одлазак то да Србија и Балкан у

наредном периоду неће бити толико у фокусу америчке спољне политике? Или се, пак, повлачи због неуспеха у спречавању уласка Русије у српски енергетски сектор и чињенице да чак ни ова актуелна, такорећи, „његова лична“ српска влада ипак није довољно ревносна на курсу „евро-атлантских“ интеграција – да и не говоримо о томе да се недавно ирански министар спољних послова шеткао по Београду готово пред Мантеровим носем, а српски званичници за свој циљ, уместо оних бриселско-вашингтонских, све чешће бирају латиноамеричке и афричке дестинације? (А можда, напосто, чак и земљи попут САД недостаје способних дипломатских кадрова, па се оно мало колико их има прераспоређује тамо где је најкритичније?)

Наравно да амбасадори не воде, већ само у иностранству спроводе политику своје земље. (То једино у Србији може да амбасадорка дође мало на одмор у домовину па крене да даје интервјуе у којима „риба“ председника и премијера, док се њен други колега, данас поново активиран (?!) јавно хвалисао како је својевремено мало фалило да пребије свог ресорног министра?!). Дакле, амбасадори не воде политику, али – поготово ако престављају снажне земље, а уз то су још и сами снажне личности – итекако имају утицаја како на политику земље домаћина, тако и на перцепцију те земље у сопственом дипломатском и јавном мњењу. У сваком случају – а није баш јасно да ли је то добра или лоша вест – тешко да ће Србија у догледно време бити почаствована америчким амбасадором Мантеровог ранга. (Вилијем Монтгомери је био бриљантан и по познавању овдашњих прилика и продорности анализе готово ненедмашан, али је, временом, барем за америчке појмове, предубоко загазио у живи песак балканске политике.)

Но, разуме се, Бајденов долазак, политички и симболички гледано, много је важнији од Мантероваг одласка. А важнија и од једног и другог, била је неравноправна битка која се далеко од очију – барем – српске јавности свих ових дана водила око пријема Косова у светске финансијске институције, при чему је, разумљиво, српска дипломатија чинила све да се то не догоди, а америчка, наравно, све да тога дође. Победили су, разуме се, Американци, али замало, такорећи, тројком у последњој секунди, односно, након страховитог притиска Вашингтона на мале земље пред сам завршетак гласања да својим, макар и негативним гласом дају недостајући кворум за одлуку коју су богати и моћни већ донели. Захваљујући квотном систему гласања који фаворизује богате западне државе, такав исход је био и очекиван, али нама за утеху остаје поука да када се озбиљно спремимо и потрудимо шанса за победу постоји чак и на гостујућем терену.

Све у свему, Бајденова посета долази у лошем тренутку и сем пар куртоазних осмеха и дипломатских фразеа о „односима у успону“, Џо Бајден, у овом часу, нема шта да нам понуди – баш као ни ми њему. И на крају ће сви бити незадовољни. Из безброј разлога, Бајденови домаћини неће моћи да се савију, тј. да буду „кооперативни“ баш онолико

колико би то Америци одговарало, нити да високом госту уприличе дочек ни приближно упоредив са оним какав ће имати у Приштини и Сарајеву. А, опет, шта год чинили, већ сама та посета ће у значајном делу српског јавног мњења бити доживљена као још један акт државне капитулације и националног понижења. Римски (про)конзул обилази традиционално непокорну, али сада већ трочетвртински пацификовану Јудеју.

Шта је онда требало и шта се могло учинити по том питању? Сада већ, вероватно, скоро ништа. Поштено говорећи, када она „љута“ национална влада након 17. фебруара 2008. са свим могућим међународним, обичајним, људским и божанским правом на својој страни, није смогла снаге да замоли амбасадора Мантера да – макар привремено и симболички – напусти Београд скупа са својим западним колегама из земаља које су признале и спонзорисале независност Косова, елем, када та влада у том тренутку није имала петље да учини оно што би учинила свака држава и сваки народ који иоле држи до себе, зар је ико могао очекивати да би ова садашња, „европска“ и „реформска“ власт могла имати куражи да потпредседника Бајдена љубазно замоли да у Београд – не долази?! Наравно да то није могао очекивати нико – што не значи да је брука и одговорност и једних и других због тога мања.

Толико о „суверенитету и интегритету“.